

2. Харченко Н.В. Управління розвитком фінансових відносин акціонерних товариств: монографія / Н.В. Харченко. – Полтава. Полтавський літератор, 2014. – 396 с.

РОЛЬ БЮДЖЕТУВАННЯ У ФІНАНСОВОМУ ПЛАНУВАННІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Захарченко Н.В.

кандидат економічних наук, старший викладач
економіки та моделювання ринкових відносин

Шишкіна О.М.

студентка 3 курсу напряму підготовки «Фінанси і кредит»
*Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

Пожвавлення економічних відносин, посилення конкурентної боротьби за споживача та інвестора обумовлює якісно нові завдання перед системою управління підприємствами та їхніми об'єднаннями. Ефективне ведення бізнесу в сучасних умовах неможливе без оптимально побудованої системи фінансово-економічного управління, яким є бюджетування. Система бюджетів дозволяє встановити жорсткий поточний контроль за надходженням і витрачанням коштів, створити реальні умови для вироблення ефективної фінансової стратегії.

В умовах ринку бюджетування стає основою планування - найважливішої функції управління. Уся система внутрішньофірмового планування повинна будуватися на основі бюджетування. Якщо саме по собі планування бізнесу необхідно для того, щоб чітко знати, де, коли, що і для кого підприємство чи фірма буде виготовляти і продавати продукцію чи надавати послуги, щоб розуміти, які ресурси та у якому обсязі для цього потрібні, то бюджетування як основа планування – це максимально точний вираз усіх планових показників і ресурсів у фінансовому визначенні [1].

Роль системи бюджетування полягає в тому, щоб надати всю фінансову інформацію, показати рух коштів, фінансових ресурсів, рахунків і активів підприємства в максимально зручній формі для будь-якого менеджера, подати відповідні показники господарської діяльності у найбільш придатній формі для прийняття ефективних управлінських рішень. Система бюджетів дає змогу забезпечити жорсткий поточний і оперативний контроль за надходженням і витрачанням коштів, створити реальну основу для розроблення ефективної фінансової стратегії.

Бюджетування як процес організації управління фінансовою діяльністю базується на розробці бюджетів різного рівня та напрямків діяльності, організації контролю за їх виконанням, аналізу відхилень від бюджетних показників та внесення відповідних коригувань з метою досягнення намічених результатів. Воно покликане пов'язувати оперативні цілі структурних одиниць зі стратегічною метою всього підприємства за допомогою мотивації керівників на виконання бюджетів їх підрозділів. Основною метою бюджетування є підвищення ефективності функціонування підприємства через посилення функцій планування і контролю.

Одним із основних завдань бюджетування є обґрунтування та розширення річного плану господарської діяльності підприємства з метою

усунення непередбачуваних змін, які виникають в процесі його діяльності, визначенні координації дій між окремими його ланками для уникнення прийняття неузгоджених рішень, підвищенні ефективності управлінського контролю щодо виключення неефективних чинників, а також оцінки вкладеної праці, дій та прийнятих рішень керівництвом підприємства.

Виділяють два рівні бюджетів – операційний і фінансовий.

Операційний бюджет – це бюджет окремого Центру фінансової відповідальності (ЦВП). Мета складання операційного бюджету – планування та облік результатів господарських операцій, які здійснює відповідний ЦФВ. Статті операційних бюджетів, що згруповані за ознакою функціональної приналежності, утворюють функціональні бюджети. Метою складання функціональних бюджетів є визначення потреби в ресурсах для різних напрямів діяльності підприємства [2].

Кожен функціональний бюджет складається в цілому по підприємству. Отже, система функціональних бюджетів підприємства утворює його бюджетну структуру. Таким чином, бюджетна структура – це система функціональних бюджетів підприємства, відповідно до якої відбуваються послідовне планування і облік результатів його господарської діяльності.

На жаль, в Україні фахівці при впровадженні системи бюджетування часто стикаються з безліччю проблем, пов'язаних із тим, що вона не працює або працює не так як слід. За відсутності налагоджених процедур і визначеної послідовності операцій планування планово-економічні служби часто займаються лише збором інформації про величину витрат або доходів по продукції або підрозділах підприємства, після чого обробляють її і консолідують у загальний бюджет доходів і витрат (результат фінансової діяльності).

Досліджуючи сучасну практику бюджетування можна визначити наступні недоліки: поточні планові показники не узгоджуються з стратегією діяльності підприємства; відсутній системний підхід до впровадження і функціонування бюджетування; не забезпечується належний контроль за виконанням бюджетів; розроблення бюджетів носить не постійний характер; система стимулювання не завжди узгоджується з виконанням показників бюджетів, що призводить до низької мотивації праці; також для багатьох керівників підприємств процес бюджетування залишається не зовсім зрозумілим [3].

В цілому їх можна розділити на дві категорії: концептуальні помилки, причиною яких є одностороннє уявлення про методологію бюджетного управління, та технологічні обмеження інструменту, обраного для реалізації бюджетування.

Так бюджетування сприймається лише як інструмент фінансових менеджерів для складання платіжного календаря, дотримання платіжної дисципліни та контролю витрат. Як наслідок, поза системою стратегічного планування, бюджетування є неповноцінною бухгалтерською процедурою. За допомогою «обмежених» інструментів важко управляти якісно. Щоб механізм бюджетного управління ефективно функціонував, ним необхідно управляти, що потребує відповідного підвищення рівня управлінської культури керівників і персоналу. Врахування визначених помилок дозволить використовувати цей механізм управління на всі сто відсотків від його можливої ефективності [4].

Отже, бюджетування однозначно має місце бути запроваджене на вітчизняних підприємствах. Однак, в умовах кризи підприємство повинно вміти швидко реагувати на негативну зміну зовнішнього економічного середовища, що передбачає здатність підприємства до швидкого маневру і адаптації своєї

господарської діяльності до нових вимог ринку без втрати значної частини фінансових ресурсів. Таким чином бюджетування дозволить поліпшити фінансові результати на основі управління прибутком і витратами; раціонально розподіляти і використовувати ресурси; оптимізувати витрати по підприємству і впровадити оперативний контроль за постійними і змінними витратами; поліпшити платоспроможність підприємства на основі ефективного управління грошовими потоками; підвищити якість та оперативність прийняття управлінських рішень тощо.

Література:

1. Білик М. Бюджетування у системі фінансового планування // Фінанси України. – 2003. – № 3. – С.97-109.
2. Білобловський С. Складові елементи бюджетування // Економіка. Фінанси. Право. – 2002. – № 8. – С. 20-25.
3. Беляев Ю. Как оценить экономическую эффективность внедрения системы бюджетирования //Справочник экономиста. – 2007. – № 4. – С. 64-66.
4. Бень Т. Бюджетування як інструмент удосконалення системи фінансового менеджменту підприємств //Фінанси України. – 2000. – № 7. – С. 48-55.

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ БАНКОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

Колесник О.О.

старший викладач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Селезньова А.М.

студентка 3 курсу напрямку підготовки «Фінанси і кредит»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Протягом останніх двох років в Україні загострилися дискусії та активізувались ініціативи пов'язані із корпоративним управлінням. Міжнародні установи та організації, що надають матеріальну та технічну допомогу банківському сектору, активно ставлять питання про необхідність підвищення рівня корпоративного управління в банках України. На сучасному етапі глобальної трансформації фінансових ринків та зміною локації світових фінансових центрів актуальним стає не тільки ефективність управління фінансовими центрами в окремих регіонах, а й відповідність технологій управління сучасним міжнародним вимогам.

Основними цілями даного дослідження є визначити та зрозуміти: ступінь застосування українськими банками найкращої практики корпоративного управління в щоденній діяльності, наявність в українських банків методів оцінки практики корпоративного управління своїх корпоративних клієнтів при наданні фінансових послуг.

Банки є критичним компонентом будь-якої економіки. Вони надають фінансування комерційним підприємствам, базові фінансові послуги широкому сегменту населення та доступ до платіжних систем. Більше того, діяльність деяких банків передбачає доступ до кредитування та ліквідності в складних